

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Teel uue noortevaldkonna seaduse poole

Martti Martinson, Tomi Kotkas, Heili Griffith
HTM noortepoliitika osakond

Riigikogu kultuurikomisjon
16. juuni 2026

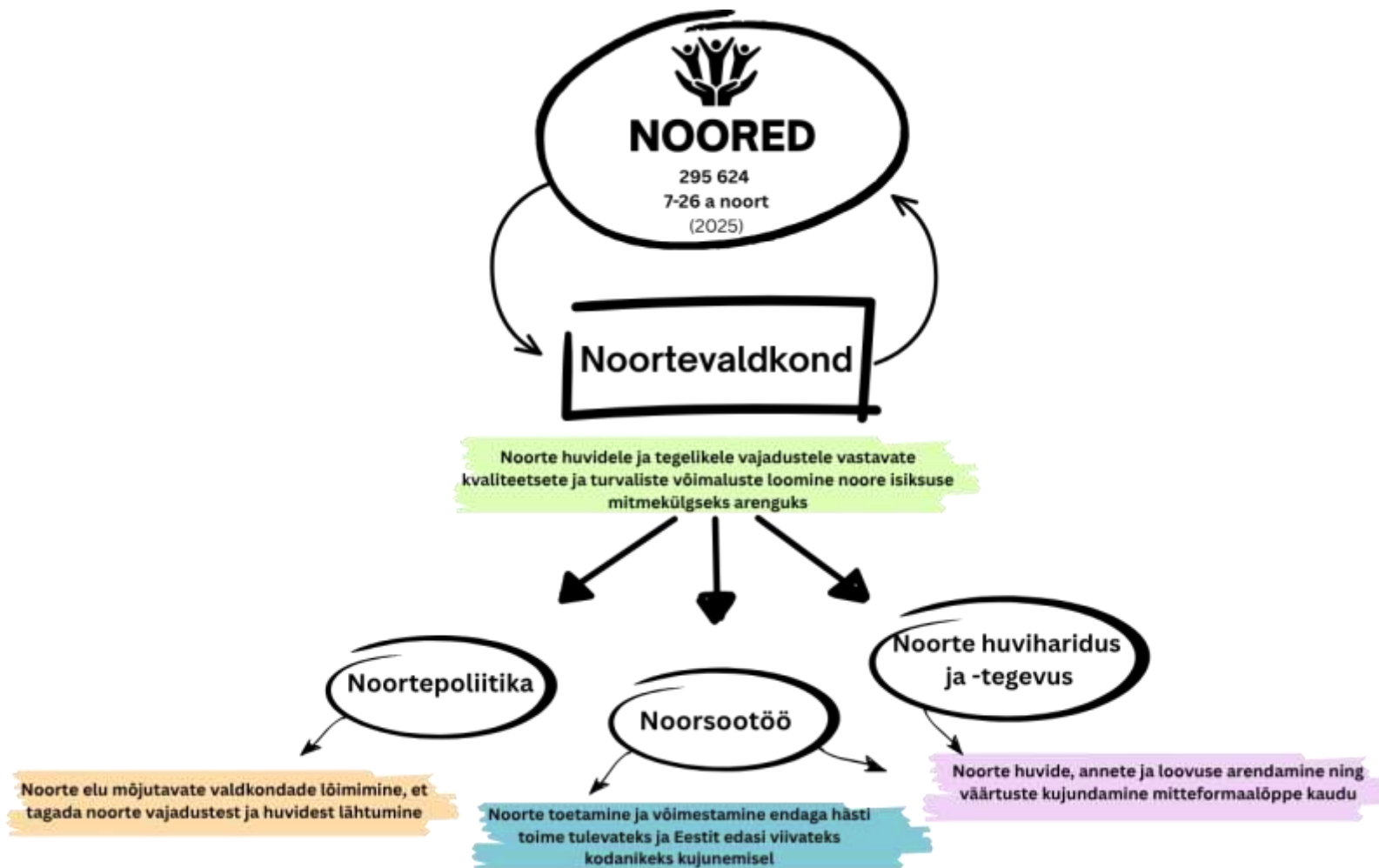

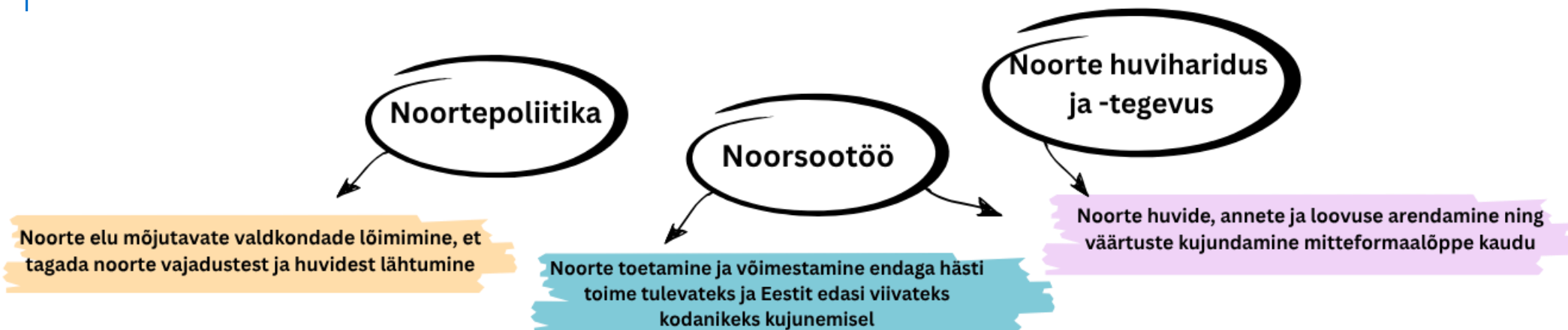
Millest juttu tuleb?

- * Mis on noortevaldkond ja valdkonda reguleeriv kehtiv õigusraam
- * Noortevaldkonna seaduse VTK ja eelnõuni viiv teekond ja ajaraam
- * VTK-s käsitletavad probleemid ja regulatiivsed lahendused
- * Ülevaade kavandatavatest regulatsioonidest ja nõuetest

Mis on noortevaldkond?

Noortepoliitika toimealad

- haridus
- noorsootöö
- sotsiaalpoliitika
- võrdsuspoliitika
- lastekaitse
- tööhõive
- riigikaitse
- kultuur
- keskkond
- regionaalpoliitika
- tervis
- õiguspoliitika
- kriminaalpoliitika
- kodanikuühiskond

Noorsootöö vormid, tegevused ja tegijad

- avatud noorsootöö:
  - noortekeskused ja -toad (ca 280)
- noortelaagrid
- noortemalevad
- koolinoorsootöö
- mobiilne noorsootöö (MoNo)
- diginoorsootöö
- noorte- ja noorsootööühingud
- noorte osalus ja osaluskogud
- noorteprojektid
- noorte omaalgatuse toetamine
- rahvusvaheline noorsootöö
- noorteinfo

Noorte huviharidus (ca 98 000 osalevat noort)

- Huvikoolid (849 huvikooli) mille pidajateks on kohalikud omavalitsused (137) ning eraõiguslikud isikud (712).
- Huvikoolide peamiseks alaliikideks on: *muusika- ja kunstikoolid (143); spordikoolid (339); tehnika-, loodus-, loome- ja huvikeskused (27); ja muud huvikoolid (340);*
- Huvialavaldkondade esindusühingud

Noorte huvitegevus (ca 63% noortest osaleb)

- Huviringid koolide, noortekeskuste, kultuuri- ja rahvamajade, huvikoolide, vaba aja kesksuste juures.
- Noorte huvitegevust pakkuvad organisatsioonid, klubid, ettevõtjad

Senine teekond uue seaduseni

- 2022 lõpus toimunud sisendikorjel NTS ja Huviks muutmiseks tehti 20 asutuse ja organisatsiooni poolt **ligi 300 ettepanekut seaduste muutmiseks**.
- 2023 mais toimus ligi 200 osalejaga noortevaldkonna foorum NOORUM.
- 2025 mais otsustati NTS ja Huviks muutmise asemel koostada uus ühendseadus, mis lisati ka Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi.
- 2025 juunis esitas laiapõhjaline noortevaldkonna kvalifikatsiooninõuete väljatöötamise töörühm täpsemad ettepanekud kvalifikatsiooninõuete kehtestamiseks.
- 2022-2025 viidi HTM tellimusel läbi mitmeid uuringuid ja analüüse poliitikamuudatuste ettevalmistamiseks.
- 2023-2026 on toimunud seaduse teemalised arutelud, sh Euroopa noorsootöö tegevuskava Eesti töörühmas, noortevaldkonna kvaliteedinõukojas, EOK ja ELVL infopäevadel ning Linnade ja Valdade Päevadel ning kohtumistel noorte, noorsootöö ja huvihariduse esindusühingutega.
- 2026 juunis toimus Tartus noortevaldkonna seaduse koosloomepäev.

Noortevaldkonna seaduse koostamise olulisemad etapid

*Seaduse üldises korras jõustumise eeldatav aeg. Suurema mõjuga muudatuste osas nähakse ette hilisem jõustumine või üleminekuperiood

Kehtiv õigusraam

Noorsootöö seadus (NTS)

Noore ja noorsootöö definitsioon, vähemalt 6-päevaste ööbimisega laagrite ja noortevolikogude tegevuse regulatsioon, rahastamine riigieelarvest

Kehtib aastast 2010.
7 rakendusakti (5 toetuste kordade määrust, laagrikasvatajate kvalifikatsiooninõuded, püsilaagri elukeskkonna nõuded)

Huvikooli seadus (HuvIKS)

Munitsipaalhuvikooli asutamise, tegutsemise, juhtimise, õppekorralduse ja lõpetamise regulatsioon.

Kohaldub osaliselt ka erahuvikoolide tegevusele

Kehtib aastast 2007.
1 rakendusakt
(huviharidusstandard)

Erakooliseadus (EraKS) Eesti Vabariigi haridusseadus (HaS) Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus (PGS)

EraKS: erahuvikooli asutamise, tegutsemise korraldus kui nende korraldatav õpe kestab enam kui 120 tundi või kuus kuud aastas

HaS: huvihariduse, mitteformaalõppe määratlus, EHISe regulatsioon

PGS: huvitegevus koolis, noorte osalus koolielu korraldamisel

Milliseid probleeme VTK-ga lahendame?

Probleem 1	Probleem 2	Probleem 3	Probleem 4	Probleem 5
<p>Probleem Riigi ja KOV ülesannete ja vastutuse määratlus noortevaldkonna korraldamisel ei vasta valdkonna ega ühiskonna ootustele.</p> <p>↓</p> <p>Lahendus Täpsustatakse ja täiendatakse KOV-ide, HTM-i ja Harno ülesandeid.</p>	<p>Probleem Noorte võimalused riigi ja KOV otsustusprotsessides osalemiseks on piiratud.</p> <p>↓</p> <p>Lahendus Noori puudutavate otsuste puhul kehtestatakse kohustus noori kaasata eakohaseid ja noortesõbralikke formaate kasutades.</p>	<p>Probleem Ühtsete baasnõuete puudumine tegevuste sisule ja läbiviijate pädevustele pärsib turvalise keskkonna ning ühtlase kvaliteedi tagamist.</p> <p>↓</p> <p>Lahendus Kehtestatakse ühtsed baasnõuded, riskitasemeid arvestav regulatsioon ja kvalifikatsiooninõuded.</p>	<p>Probleem Andmete nappus tegevuste läbiviijate kohta pärsib noorte, lapsevanemate, KOV ja riigi võimalusi teha andmepõhiseid otsuseid ning järelevalvet.</p> <p>↓</p> <p>Lahendus Laiendatakse andmete esitamise kohustust ja järelevalve õigusi.</p>	<p>Probleem Ebakõla õigusaktide vahel ning tegevuste ebavõrdne kohtlemine maksusoodustuste kohaldamisel ei soodusta valdkonna arengut.</p> <p>↓</p> <p>Lahendus Lisanduvad vajalikud mõisted ning nähakse ette soov laiendada tulumaksusoodustusi.</p>

VTK-s toodud lahendustega soovime: (1)

- Luua noortele senisest **mitmekesisemad ja mõjusamad võimalused** enda huvide ja vajaduste kuuldavaks tegemiseks riigi ja kohaliku tasandi otsustusprotsessides.
- Kujundada üleriigiliselt kohalduv ning kõikidele noortetegevustele laienev **tegevuste ohutust ja ühtlasemat kvaliteeti tagav õigusruum**, mille osaks on:
  - **baasnõuded** lastele ja noortele suunatud tegevuste läbiviimiseks;
  - **nõuded noorsootöötajate ja huvihariduse õpetajate pädevustele.**
- Luua eeldused, mis võimaldavad **noortel ja lapsevanematel tegevuste pakkujate vahel teadlikumate valikute tegemist** läbi andmete kogumise ja avalikult kättesaadavaks tegemine noorsootöö, huvihariduse- ja tegevuse pakkujate kohta.

VTK-s toodud lahendustega soovime: (2)

- Tugevdada ning muuta ühtlasemaks lastele ja noortele suunatud mitteformaalõppe tegevuste läbiviimise nõuded:
  - luua **tegevusega kaasnevaid riske aluseks võttev regulatsioon**;
  - **viia miinimumini selliste tegevuste osakaal**, mille sisule ega läbiviijatele ei kohaldu isegi mitte miinimumnõudeid;
  - luua õiguslik alus **riikliku ja haldusjärelvalve teostamiseks** kõikide noortetegevuste pakujate üle;
  - laiendada **koolituskuludele kohalduvat tulumaksusoodustust** lisaks huvikoolis õppimisele ka teistele lastele ja noortele suunatud mitteformaalõppe tegevustes osalemisele.

VTK-s toodud lahendustega soovime: (3)

- Luua **selgus riigiasutuste ja KOV ülesannete ja vastutuse jagunemises** noortepoliitika elluviimisel ning noortevaldkonna korraldamisel.
- Muuta lastele ja noortele suunatud mitteformaalõpet terviklikult käsitleva ühendseaduse koostamisega **õiguslik raamistik sidusamaks ja arusaadavamaks.**
- Vähendada regulatsioonide ühtlustamise, õigusaktide arvu vähendamise, ning võimaluse korral kehtivate nõuete vähemkoormava regulatsiooniga asendamise kaudu bürokraatiat.

Mis muutub erinevate osapoolte vaatest?

HTM

- noortetegevuste standard
- järelevalve
- andmed

Harno

tegevuslubade väljastamine

Ministeeriumid

noortele otsustes
osalemiseks võimaluste
loomine

KOV

- tegevuste kättesaadavuse, sobivuse ja kvaliteedi tagamine
- noorte otsustes osalemise võimaluste tagamine

Noor

- turvalisem arengukeskkond
- professionaalsem tugi ja arenguvõimalused
- mitmekesisemad võimalused otsuste tegemises osalemiseks

Lapsevanem

- rohkem andmeid informeeritud valikute tegemiseks
- turvalisem arengukeskkond
- mitteformaalõppes osalemist enam soodustav maksukeskkond

Tegevuse pakkuja

- baasnõuete täitmine
- töötajate kvalifikatsioon
- loa-või teatamiskohustus
- andmete esitamine

Tegevuse läbiviija (töötaja)

erialased ja pedagoogilised
pädevused / kvalifikatsioon

Ülevaade kavandatavast regulatsioonist noortetegevuste läbiviimiseks

Nõuded
töötajatele

Kvalifikatsiooninõuded

Kohalduvad noorsootöötajatele (sh huvijuhtidele),
huvihariduse õpetajatele, projektipõhiste
noorsootöötajatele (nt laagrikasvatajatele), noortetreeneritele

Tegevuse
riskitasemest
lähtuvad
nõuded

Loakohustus

Kõrgema riskiga tegevuste läbiviimiseks on
vajalik eelkontroll ehk tegevuste pakkumiseks
tuleb eelnevalt taotleda Harnolt tegevusluba

Teatamiskohustus

Madalama riskiga tegevuste puhul piisab tegevuse
pakkumisega alustamisest teavitamisest

Andmete esitamine

Nii teatamis- kui loakohustusega tegevuste ja
läbiviijate kohta esitatakse andmed EHISesse

Kõigile
tegevustele
kohalduvad
nõuded

Baasnõuded

Lastele ja noortele igakülgset turvalise keskkonna
tagamiseks vajalik miinimum

Lastele või noortele suunatud mitteformaalõppe tegevused ehk noortetegevused

Ülevaade noortevaldkonna seadusesse kavandatavatest noortetegevuste läbiviimisega seonduvatest regulatsioonidest (1)

Regulatsioon	Kellele kohaldub	Erandid (kellele ei kohaldu)	Nõuete põhisisu
Noortetegevuste standard <i>(ministri määrus)</i>	Noortetegevusi (sh noorsootööd, huviharidust või huvitegevust) pakkuvad füüsilised või juriidilised isikud ning asutused olenemata tegevuste nimetusest, iseloomust, kestusest või korraldajast, kui tegevustes osalejate sihtrühmaks on kuni 26 aastased lapsed ja noored.		<ul style="list-style-type: none"> Üldised põhimõtted ning baasnõuded noortele kvaliteetse ning igakülgset turvalise keskkonna tagamiseks ning enesearenguks võimaluste loomiseks noortele suunatud tegevuste läbiviimisel. Nõuded huvihariduse õppekavadele, tunnistustele ja tõenditele.
Loakohustus	<u>Järgnevate tegevuste pakkumiseks:</u> <ul style="list-style-type: none"> Huviharidusõppe läbiviimine Avatud ja mobiilne noorsootöö Laste- ja noortelaagrid	<ul style="list-style-type: none"> Huvitegevuse pakkujad Madalama riskiga ning lühiajaliselt tegutsevad laagrid	<ul style="list-style-type: none"> Harno poolt väljastatav tegevusluba Andmete esitamine ja uuendamine (sh töötajate kohta) EHISes

Ülevaade noortevaldkonna seadusesse kavandatavatest noortetegevuste läbiviimisega seonduvatest regulatsioonidest (2)

Regulatsioon	Kellele kohaldub	Erandid (kellele ei kohaldu)	Nõuete põhisisu
Teatamiskohustus	<ul style="list-style-type: none"> • Madalama riskiga laste- ja noortelaagrite läbiviimine, kui teenust osutatakse lühiajaliselt. • Lastele või noortele suunatud huvitegevuse teenuse osutamine, kui tegevus vastab kõrgema riskiga tegevuse tunnustele ja/või seda osutatakse pikemaajaliselt/suuremas mahus. • Teiste noortele suunatud tegevuste läbiviimine ja teenuste osutamine, kui tegevus vastab kõrgema riskiga tegevuse tunnustele ja/või seda osutatakse pikemaajaliselt/suuremas mahus	<p><u>Tegevused, mis toimuvad:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • tasemehariduse õppekava õpiväljundite saavutamise eesmärgil ning õppuritele; • osana noore perekonnaelust; • üksnes 18 aastastele või vanematelele noortele suunatud tegevused.	<ul style="list-style-type: none"> • EHISe kaudu esitatav majandustegevusteade • EHISes andmete uuendamine (sh töötajate kohta) ning tegevusnäitajate esitamine

Ülevaade noortevaldkonna seadusesse kavandatavatest noortetegevuste läbiviimisega seonduvatest regulatsioonidest (3)

Regulatsioon	Kellele kohaldub	Erandid (kellele ei kohaldu)	Nõuete põhisisu
Nõuded töötajatele <i>(sh kvalifikatsiooninõuded)</i>	<ul style="list-style-type: none"> Huvihariduse õpetajad Avatud ja mobiilse noorsootööd osutavad noorsootöötajad (noortekeskuste noorsootöötajad) Laste- ja noortelaagrite töötajad Kõrgema riskiga tegevuse tunnustele vastavate tegevuste läbiviijad (projektipõhised noorsootöötajad) Üldhariduskoolide ja kutseõppeasutuste noorsootöötajad (huvijuhid) Noortetreenerid	<ul style="list-style-type: none"> Madalama riskiga tegevuste juhendajad, asutuste juhid, KOV ametnikud	<ul style="list-style-type: none"> Nõuded töötajate erialastele ning pedagoogilistele pädevustele (tõendamine eelkõige erialase kutse olemasolu kaudu) Nõuded töötajate eesti keele oskusele Nõuded töötajate haridustasemele Täisealisuse nõue

Kvalifikatsiooninõuded

- **Noorsootöötaja** (*sh kooli huvijuht*)
  - Noorsootöötaja kutse olemasolu
- **Huvihariduse õpetaja**
  - Pedagoogiliste kompetentside olemasolu
  - Erialased pädevused
- **Noortetreener**
  - Treeneri tase 3 kutse olemasolu
- **Projektipõhine noorsootöötaja** (*nt noortelaagri juhataja/kasvataja*)
  - Noorsootöötaja osakutse olemasolu

NOORTEVALDKONNA SEADUSE VÕIMALIK ÜLESEHITUS

Noortepoliitika alused	Noore ja noortevaldkonna määratlused; seaduse kohaldamisala
	Riigi noortepoliitika eesmärk ja aluspõhimõtted ning noortepoliitika planeerimise, elluviimise ja hindamise korraldus
Noorte osalus otsuste tegemises	Noorte osaluse määratlus, eesmärk ja põhimõtted
	Noorte osalemine valitsusasutuste pädevuses olevate noori puudutavate otsuste tegemises
	Noorte osalus kohaliku omavalitsuse üksuse pädevuses olevate noori puudutavate otsuste tegemises, sh noortevolikogu moodustamise ja tegevuse alused
	Noorte kaasamine noorsootöö ja noorte huvihariduse kavandamisse ja hindamisse
Nõuded noortetegevuste läbiviimisele ja läbiviijatele	Noortetegevuste määratlus ning nõuded tegevuste läbiviimisele ja kvaliteedile
	Noorsootöö, huvihariduse, noorsootöötaja ja huvihariduse õpetaja määratlused ning noorsootöö ja huvihariduse korraldamise põhimõtted
	Nõuded noorsootöötaja ja huvihariduse õpetajana tegutsemiseks
	Nõuded huvikooli asutamisele, tegevuse lõpetamisele, õppekorraldusele ja -kavadele ning juhtimisele
	Noortetegevuste, pakkujate ja läbiviijate kohta Eesti hariduse infosüsteemi (EHIS) esitatavad andmed ning andmete esitamise korraldus
Riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuse ülesanded noortevaldkonna korraldamisel	Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Haridus- ja Noorteameti ülesanded noortevaldkonna korraldamisel
	Kohaliku omavalitsuse üksuse ülesanded noortevaldkonna korraldamisel
	Noortetegevuste üle riikliku ja haldusjärelevalve läbiviimise korraldus
Noortevaldkonna rahastamine avalikest vahenditest	Noortevaldkonna avalikest vahenditest rahastamise eesmärk, põhimõtted ja piirangud
	Riigieelarvest toetatavad tegevused ning taotlemise ja eraldamise tingimused

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Küsimused

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Aitäh!

noortevkseadused@hm.ee

